

แนวทางการให้บริการทางห้องปฏิบัติการในการตรวจการติดเชื้อไวรัสเอชไอวี (HIV) โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปัจจุบันผลรายงานของการตรวจหาการติดเชื้อเอชไอวี ยังถือว่าเป็นความลับ ควรรายงานผลแบบปกปิด เฉพาะแพทย์และ ผู้เกี่ยวข้องกับการรักษาเท่านั้น ที่มีสิทธิในการเปิดข้อมูลการรายงานผลการตรวจการติดเชื้อไวรัสเอชไอวี เพราะเป็นเรื่องที่ ละเอียดยากกว่าผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการทางการแพทย์อื่นๆ ดังนั้น งานห้องปฏิบัติการเทคนิคการแพทย์ โรงพยาบาล ธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ กำหนดแนวทางการให้บริการ การเข้าถึงข้อมูล และมาตรการป้องกันการเปิดเผยผลการตรวจหาการ ติดเชื้อไวรัสเอชไอวี ไปยังผู้ไม่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การขอตรวจทางห้องปฏิบัติการ แพทย์เจ้าของไข้เป็นผู้สั่งตรวจหรือผู้รับบริการที่ต้องการตรวจหาการติดเชื้อไวรัสเอช ไอวี ผ่านการให้คำปรึกษาก่อนเจาะเลือด จากแพทย์ / พยาบาล/ เจ้าหน้าที่งานส่งเสริมสุขภาพ ก่อนการบันทึกการส่งตรวจใน ระบบสารสนเทศของโรงพยาบาลฯ (HIS : ePHIS)

2. การยืนยันตัวตนและเจาะเลือดเพื่อส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ ตามหลักสากลต้องกระทำภายใต้แนวคิดการคุ้มครอง สิทธิมนุษยชน ยึดการปฏิบัติโดยผู้รับบริการต้องยินยอมด้วยความสมัครใจในการตรวจ เมื่อให้ความยินยอม ให้ดำเนินการโดย

2.1 งานห้องปฏิบัติการเทคนิคการแพทย์ (ห้องเจาะเลือด)

- เจ้าหน้าที่ห้องเจาะเลือดยืนยันรับคำสั่งการส่งตรวจการติดเชื้อไวรัสเอชไอวี ในระบบสารสนเทศ
- ก่อนรับบริการเจาะเลือด ผู้รับบริการต้องให้ข้อมูลส่วนตัวในการยืนยันตัวตนผู้ป่วย เพื่อสามารถทวนสอบถึงตัวตน ผู้รับบริการ ที่มีความถูกต้อง ถูกคน ต้องแสดงหลักฐานการระบุตัวตนของผู้มารับบริการที่มีรูปถ่าย เช่น บัตรประชาชน ใบขับขี่ เป็นต้น แสดงแก่เจ้าหน้าที่เจาะเลือดทุกครั้ง และสามารถทวนสอบผู้เจาะเลือดได้ผ่านระบบสารสนเทศทางห้องปฏิบัติการ (LIS)

2.2 หอผู้ป่วย

- พยาบาลรับคำสั่งการรักษาของแพทย์ให้ส่งตรวจการติดเชื้อไวรัสเอชไอวี
- พยาบาล Pre counseling ในหอผู้ป่วยหรือกรณีผู้ป่วยมีความซับซ้อน จะดำเนินการส่งผู้ป่วย Pre counseling ที่งาน ส่งเสริมสุขภาพ
- พยาบาลให้ข้อมูลและเหตุผลที่ต้องการตรวจหาการติดเชื้อไวรัสเอชไอวี และให้ผู้ป่วยลงนามยินยอมอนุญาตให้มีการเจาะ เลือดและส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการได้
- พยาบาลตรวจสอบความถูกต้องในการยืนยันตัวตนผู้ป่วย ด้วยการสอบถาม ชื่อ - นามสกุล ตรวจสอบ HN แจ้งผู้ป่วย ทราบและดำเนินการเจาะเลือดส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ พร้อมใบส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ (Request) ที่มีชื่อผู้เจาะเลือดลง นาม

2.3 งานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน

- พยาบาลรับคำสั่งการรักษาของแพทย์ให้ส่งตรวจการติดเชื้อไวรัสเอชไอวี
- แพทย์/พยาบาล ให้ข้อมูลและเหตุผลที่ต้องการตรวจหาการติดเชื้อไวรัสเอชไอวี และให้ผู้ป่วย/ญาติ (กรณีไม่บรรลุนิติ ภาวะ/ไม่รู้สีกตัว) ลงนามยินยอมอนุญาตให้มีการเจาะเลือดและส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการได้
- พยาบาลตรวจสอบความถูกต้องในการยืนยันตัวตนผู้ป่วยโดยการสอบถาม ชื่อ-สกุล HN ในใบส่งสิ่งส่งตรวจให้ตรงกับ ป้ายข้อมือผู้ป่วย แจ้งผู้ป่วยทราบและดำเนินการเจาะเลือดส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ
- พยาบาลผู้เจาะเลือดลงนามในใบส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ นำส่งสิ่งส่งตรวจ พร้อมใบส่งตรวจ

2.4 ศูนย์รวมใจรักษ์

- ผู้รับบริการ ขอรับคำปรึกษาและประสงค์รับการตรวจเลือดหาการติดเชื้อไวรัสเอชไอวีด้วยความสมัครใจ
- ผู้รับบริการต้องแสดงหลักฐานในการระบุตัวตน ด้วยบัตรประจำตัวประชาชน และสามารถทวนสอบได้ในระบบ โปรแกรม NAP-PLUS (ระบบสารสนเทศ สปสช.)
- พยาบาลศูนย์รวมใจรักษ์ Pre-counseling บันทึกข้อมูลส่วนตัวผู้มารับบริการและข้อมูลการให้คำปรึกษาในแบบบันทึก
- พยาบาลศูนย์รวมใจรักษ์ ดำเนินการเจาะเลือด เพื่อส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการพร้อมใบส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการที่มีผู้ เจาะเลือดลงนาม

2.5 งานรักษาสภาพ

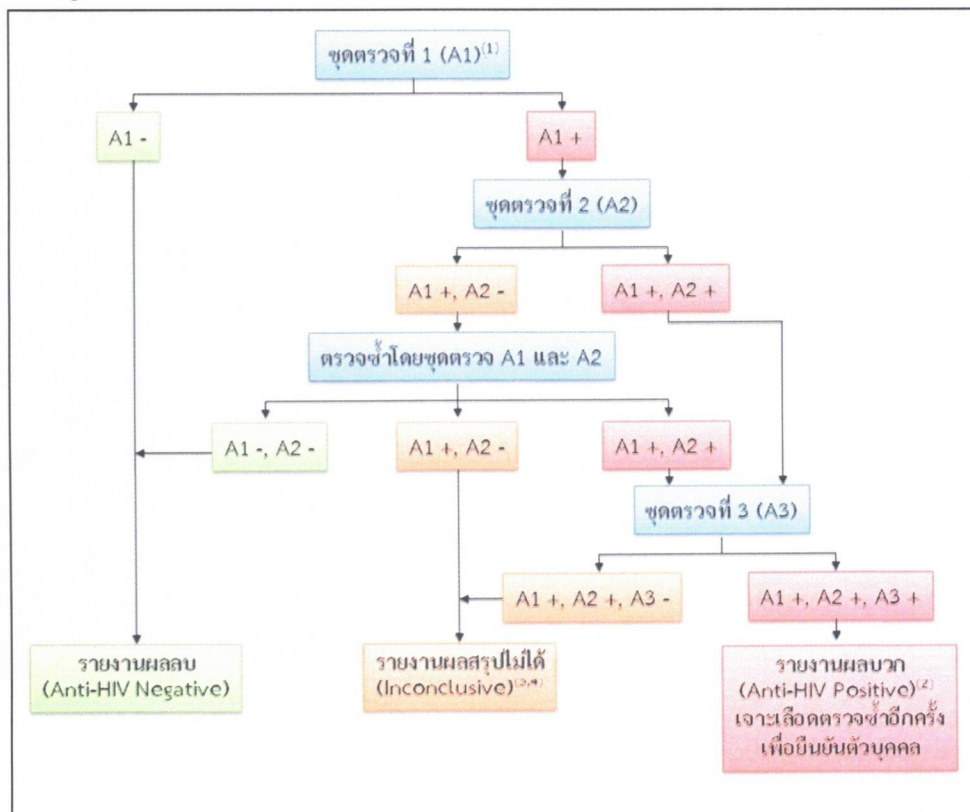
- พยาบาลได้ทำการคัดกรองผู้รับบริการ ชักถามถึงความเสี่ยงที่จะตรวจหาการติดเชื้อไวรัสเอชไอวี โดยผู้รับบริการต้องให้ข้อมูลส่วนตัว และแจ้งความประสงค์ในการขอรับบริการ พยาบาลแจ้งขั้นตอนในการเข้ารับบริการ
- ก่อนรับบริการเจาะเลือด งานรักษาสภาพส่งต่อผู้รับบริการไปทำงานส่งเสริมสุขภาพเพื่อให้ผู้รับบริการได้รับฟังการให้คำปรึกษา ก่อนเจาะเลือด และลงนามในใบยินยอมการตรวจหาการติดเชื้อไวรัสเอชไอวี
- เจ้าหน้าที่เจาะเลือดตรวจสอบตราประทับจากงานส่งเสริมสุขภาพว่า ผู้รับบริการได้รับฟังคำปรึกษา ก่อนตรวจเอชไอวีแล้ว และทำการตรวจสอบเอกสาร ชื่อผู้รับบริการให้ตรงกันก่อนทำเจาะเลือดทุกครั้ง
- เจ้าหน้าที่เจาะเลือดลงนามในช่องผู้ทำหัตถการเจาะเลือด ก่อนส่งใบขอส่งสิ่งส่งตรวจไปยังห้องปฏิบัติการเทคนิคการแพทย์

3. การตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการและการรายงานผล

การตรวจสอบ ก่อนการนำสิ่งส่งตรวจ เพื่อทำการตรวจวิเคราะห์ ให้ตรวจสอบ ชื่อ-สกุล HN บนภาชนะบรรจุสิ่งส่งตรวจให้ตรงกับใบส่งตรวจ โดยทำการตรวจสอบรายต่อราย เท่านั้น

การตรวจวิเคราะห์ เพื่อวินิจฉัยการติดเชื้อเอชไอวี รายบุคคล ทางห้องปฏิบัติการฯ กำหนดแนวทางเดียวกันกับกระทรวงสาธารณสุขโดยกรมควบคุมโรค โดยยึดกลวิธีการตรวจแบบที่ 3 จากคำแนะนำโดย UNAIDS และองค์การอนามัยโลก ซึ่งใช้ชุดตรวจคัดกรอง 3 ชุดตรวจเพื่อวินิจฉัยการติดเชื้อเอชไอวี (**แผนภูมิที่ 1**) โดยกำหนด เลือกชุดตรวจคัดกรองแรกให้มีความไวที่สุด ทางห้องปฏิบัติการเลือกใช้หลักการ Chemiluminescent microparticle immunoassay (CMIA) ซึ่งเป็นการตรวจวัดเชิงคุณภาพของ HIV P-24 Antigen และแอนติบอดีต่อ HIV-1 และ/หรือ HIV 2 คือการตรวจชนิดที่ตรวจทั้งเชื้อและภูมิคุ้มกัน ไปพร้อมกัน ใช้ैया 4th Gen (HIV Screening)

การแปลผลการตรวจ กรณีตัวอย่างตรวจที่ไม่พบแอนติบอดีต่อเอชไอวี ด้วยชุดตรวจแรก สามารถรายงานผลเป็น (Negative) ได้เลย แต่กรณีตัวอย่างตรวจที่พบ แอนติบอดี (Ab) ต่อเอชไอวี และให้ผลสอดคล้องตรงกันทั้ง 3 ชุดตรวจที่มีความหลากหลายของแอนติเจน (Ag) ทดสอบ สามารถรายงานเป็น ผลบวก (Positive) ได้

แผนภูมิที่ 1 แนวทางการวินิจฉัยการติดเชื้อเอชไอวีทางห้องปฏิบัติการทางการแพทย์ สำหรับผู้ใหญ่และเด็กที่มีอายุ 24 เดือนขึ้นไป
(ที่มา : สภาเทคนิคการแพทย์, คู่มือการตรวจหาการติดเชื้อเอชไอวี สำหรับเทคนิคการแพทย์, 2560)

หมายเหตุ

(1) A1, A2 และ A3 หมายถึง ชุดทดสอบตรวจหาแอนติบอดี ต่อเชื้อเอชไอวี ชนิดที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ ที่มีแอนติเจนต่างชนิดกัน โดยชุดทดสอบที่ 1 ต้องมีความไวมากกว่าชุดทดสอบที่ 2 และ 3, ชุดทดสอบที่ 2 และ 3 ต้องมีความจำเพาะสูง

(2) ในกรณีผลบวก ให้รายงานผลตรวจให้กับผู้เกี่ยวข้อง และตรวจสอบ หากพบว่า เป็นผู้ติดเชื้อรายใหม่หรือตรวจเป็นครั้งแรก (Newly diagnosed) ควรแนะนำให้เจาะเลือดตัวอย่างที่ 2 เพื่อยืนยันตัวบุคคลโดยตรวจด้วยชุดทดสอบเดิม อย่างน้อย 1 วิธี

(3) การรายงานผลตรวจเป็น สรุปผลไม่ได้ (inconclusive) ให้ติดตามตรวจซ้ำภายใน 2-4 สัปดาห์ โดยทดสอบใหม่ตามลำดับขั้นตอน A1, A2 และ A3 เช่นเดิม หากยังได้ผลสรุปผลไม่ได้เหมือนเดิมภายใน 1 เดือน ให้รายงานผลลบและปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ อย่างไรก็ตามผู้ให้คำปรึกษา ควรเน้นเรื่องการป้องกันการแพร่เชื้อแก่ผู้อื่นอย่างเคร่งครัด

(4) ในกรณีที่ชุดตรวจแรกที่เลือกใช้เป็นชุดตรวจชนิดที่ตรวจได้ทั้งแอนติเจนและหรือแอนติบอดีในเวลาเดียวกันและชุดตรวจที่ 2 หรือ 3 เป็นชุดตรวจที่ตรวจได้เฉพาะแอนติบอดี อย่างเดียว และผลการตรวจเป็น สรุปผลไม่ได้ ให้ดำเนินการเจาะเลือดตรวจซ้ำในเวลา 2 สัปดาห์ ต่อมาและถ้าเป็นไปได้ ควรส่งตัวอย่างตรวจเพิ่มเติมด้วยวิธีการอื่นๆ เช่น NAT หรือ neutralization p24 assay เพื่อติดตามในช่วงระยะแฝง

ส่วนการทดสอบด้วยชุดตรวจคัดกรองวิธีเดียว ซึ่งเป็น simple/ rapid assay (Anti-HIV Stat) ใช้ในกรณีที่ต้องการ ผลด่วนมากหรือในกรณีฉุกเฉิน การรายงานผลการตรวจ ถ้าผลการทดสอบไม่เกิดปฏิกิริยา (non-reactive) รายงานผลเป็น Non-reactive by IC และถ้าเกิดปฏิกิริยา รายงานผลการตรวจแอนติบอดีเป็น Reactive by Method เท่านั้น และผลการตรวจ Reactive ต้องดำเนินการทดสอบตามแนวทางปฏิบัติเพื่อวินิจฉัยการติดเชื้อเอชไอวีรายบุคคลต่อไป และถ้าผลสอดคล้องตรงกันทั้ง 3 ชุดตรวจที่มีความหลากหลายของแอนติเจนทดสอบ สามารถรายงานเป็นผลบวก (Positive)

4. การรายงานและการยืนยันผลการตรวจ ทางห้องปฏิบัติการในระบบสารสนเทศ

- สิทธิการเข้าถึงข้อมูลผู้ป่วยที่มีการทดสอบทางด้านการตรวจหาการติดเชื้อไวรัสเอชไอวี (HIV) ในระบบสารสนเทศของโรงพยาบาล ได้รับการอนุมัติสิทธิ์ ผ่านคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการดูแลรักษาผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ และกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงระบบสารสนเทศ ผ่านงานสารสนเทศ ของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์ฯ ซึ่งระยะเวลาการรับรองสิทธิ์เฉพาะที่ปฏิบัติงานในฐานะเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลธรรมศาสตร์ฯ เท่านั้น

- แพทย์ ผู้ดูแล รักษาผู้ป่วย สามารถเปิดดูผลการตรวจทางระบบสารสนเทศ (HIS)

- พยาบาล ผู้ดูแล รักษา ผู้ป่วย หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย สามารถเปิดดูผลการตรวจทางระบบสารสนเทศ (HIS)

- เจ้าหน้าที่หน่วยให้คำปรึกษาสุขภาพ งานส่งเสริมสุขภาพ ที่รับผิดชอบหรือได้รับมอบหมาย สามารถเปิดดูผลการตรวจทางระบบสารสนเทศ (HIS)

- กรณีผลการตรวจในระบบสารสนเทศ ให้ผลการตรวจ Positive สามารถดูผลได้ในระบบสารสนเทศของโรงพยาบาลฯ (HIS) ซึ่งทางห้องปฏิบัติการเทคนิคการแพทย์ เป็นผู้ดำเนินการสแกนผลการตรวจต้นฉบับเพื่อนำเข้าระบบ HIS สำหรับแพทย์ในการทวนสอบก่อน และ Post counseling โดย แพทย์ พยาบาล หรือเจ้าหน้าที่งานส่งเสริมสุขภาพ ก่อนการแจ้งผลการตรวจแก่ผู้ป่วย โดยแพทย์ ผู้ดูแลรักษาผู้ป่วย เท่านั้น

- อนุญาตให้พิมพ์ผลการตรวจหาการติดเชื้อไวรัสเอชไอวี (HIV) ในระบบสารสนเทศหรือทำสำเนา

- กรณีที่ต้องการเอกสารการรายงานผลการตรวจหาการติดเชื้อไวรัสเอชไอวี (HIV) ให้โทรประสานงานเบื้องต้นมายังหน่วยภูมิคุ้มกันวิทยาและภูมิแพ้วิทยา เบอร์ติดต่อภายใน 8132 และให้เจ้าหน้าที่นำแบบฟอร์มการขอใบรายงานผล (FR – 2410 – 02028) ที่ระบุเหตุผลตามข้อกำหนดของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการดูแลรักษาผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ อนุญาตให้พิมพ์ผลการตรวจการติดเชื้อไวรัสเอชไอวี (HIV) ได้ มารับผลที่ห้องปฏิบัติการเทคนิคการแพทย์ ชั้น 1 ตึกกิตติวัฒนา โดยใบรายงานผลการตรวจต้องมีการลงนามรับรองผลการตรวจ จากนักเทคนิคการแพทย์ ผู้พิมพ์ใบรายงานผลการตรวจ เท่านั้น และใส่ซองปกปิด ติดด้วยเทปใส พร้อมประทับตราปั๊ม เจ้าหน้าที่ประจำ หอผู้ป่วยหรือหน่วยตรวจหรือคลินิก เป็นผู้มารับผลการตรวจให้แก่ผู้รับผิดชอบเพื่อส่งต่อผู้ได้รับมอบหมายจากผู้ป่วยให้เป็นผู้ติดต่อขอรับผลการตรวจ ตามระบบของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ ต่อไป

5. คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการดูแลรักษาผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ ทบทวนบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิ์เข้าถึงผลการตรวจการติดเชื้อไวรัสเอชไอวี (HIV) ในระบบสารสนเทศ กำหนดให้มีการทบทวนเป็นประจำและหรืออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

แนวทางนี้ได้มีการทบทวน เพื่อให้มีการดำเนินการในการให้บริการทางห้องปฏิบัติการและหน่วยบริการที่เกี่ยวข้องในการตรวจการติดเชื้อไวรัสเอชไอวี (HIV) เพื่อดูแลผู้ป่วยให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สำหรับการปฏิบัติงาน ภายใต้โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ โดยอ้างอิงประกาศนโยบายเรื่องเอดส์ ขอให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง รับทราบและถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ 1 มกราคม 2565

ลงชื่อ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ แพทย์หญิงจิตราดา ลิ้มจินดาพร)

รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนอย่างยั่งยืน

ลงชื่อ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์พลุส ต่ออุดม)

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ

ตัวอย่างแบบฟอร์มการขอผลการตรวจ

	FR - 2410 - 02028 ทบทวน 2565 ประกาศใช้ 1 มกราคม 2565
แบบฟอร์มการขอผลการตรวจหาการติดเชื้อไวรัสเอชไอวี (HIV) ทางห้องปฏิบัติการ โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ	
ข้าพเจ้า HN..... ขอรับผลการตรวจหาการติดเชื้อไวรัสเอชไอวี วันที่ ส่งตรวจ..... จากหน่วยตรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ	
☐ เพื่อการส่งต่อการรักษาไปยังโรงพยาบาลอื่น ☐ เพื่อแนบหลักฐานการทำประกัน ☐ เพื่อแนบหลักฐานการขอใบรับรองแพทย์ ☐ อื่นๆ ระบุ	
ข้าพเจ้าได้มอบหมายให้ ความสัมพันธ์..... เป็น ผู้รับผลการตรวจแทน	
ลงชื่อ	ผู้มารับบริการรับผลการตรวจด้วยตนเอง
ลงชื่อ	ผู้ได้รับมอบหมายให้มารับผลการตรวจแทน
ลงชื่อ	เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลธรรมศาสตร์ ฯ ผู้มารับผล